

De Sabadell i el seu rodal

La Barromera

per Joan Alsina i Giralt

Una de les peces de terra més importants de la vila de Sabadell, a ponent de la Vila i fora però tocant les muralles, era la Barromera o Barrumera, també escrita així altres vegades.

Un document de 1570 ens parla d'unes terres *"in loco vocato la Barrumera satis prope et apud crucem qui est in itinere quo itur de villa Sabadell ad Monasterium Monte Serrato, a meridie in itinere publico per quod itur de villa Sabadelli ad villam Sancti Cucufati Vallensis"*. La Creu que cita aquest document no pot ser altra que la Creu de la Mà, que estava situada prop i a tramuntana de l'actual cruïlla dels carrers Gràcia i Els Valls. El camí de Sabadell a Montserrat no és altre que l'actual carrer de Gràcia, i el camí públic a Sant Cugat era l'actual carrer del mateix nom.

Un altre límit de la Barromera ens el dona un document de 1592: *"ab occidente cum riarra de Sobarber"*. Per la part de ponent, doncs, la Barromera arribava fins a la Riereta.

Dos foren els carrers sabadellencs que prengueren nom d'aquesta peça de terra.

Un d'ells fou el carrer de Gràcia, que inicialment s'havia anomenat carrer de Montserrat pel camí que, passant-hi, hi anava. Un document de 1581 ens parla d'un casal en la vila de Sabadell *"extra muros, in vico vocato de Montserrat"*. I en uns papers de 1610 hi podem llegir: *"in vico nominato lo carrer de Montserrat, olim vero la Barrumera"*. Poc li durà, però, el nom de la Barrumera al carrer.

Un document de 1613 ens parla ja d'un nou nom i encara actual: *"in vico dicto lo carrer de la Barrumera, nunch vero Beate Maria de Gràcia"*.

Quines foren les raons que originaren aquest canvi de nom? Vegem-les. Recollim de les *"Ordinacions"* que el 12 d'abril de 1610 fou presentada una su-

plicació, pels casatiments fora del Portal de Terrassa, aleshores a l'entroncament dels carrers Sant Antoni i Gràcia, perquè es mudés el Portal al capdamunt de les dites cases; el Comú acordà mudar el Portal de lloc i posar-lo en terres d'un camp d'en Feu. Aquest camp o hort d'en Feu ens ve citat en un document de 1728 que, encara que un centenar d'anys més tardà, ens el situa perfectament: *"lo hort d'en Feu, a meridie cum novo vico vocato de Sant Antoni et a circio cum muro dicte ville et itinere que roda la vila"*. Fou posat doncs el Portal a l'actual cruïlla Gràcia-Els Valls i, en principi, continuà anomenant-se Portal de Terrassa o, més correntment, de Montserrat. Entretant, en el mateix any 1610, s'havia trobat al torrent de Togores una imatge de la Verge. Aquesta imatge, que com diu Bosch i Cardellach en les seves *"Memorias de Sabadell"*: *"como las criaturas jugasen con dicha imagen, llevándola por la calle como si fuese una niña..."*, fou posada en una capella al nou Portal, que des d'aleshores prengué el nom de Portal de Nostra Senyora de Gràcia. Les *"Ordinacions"* ens donen detalls ben concrets sobre aquest fet: *"29 de juliol de 1612 - Que es puga fer una capella sobre el Portal de Nostra Senyora de Montserrat a efecte de tenir en condecet veneració una imatge de la Verge Maria que és de desobre dit Portal sots invocació de Nostra Senyora de Gràcia. I elegiren en acceptadors per fer la dita capella sobre del Portal de Nostra Senyora de Montserrat, mossèn Jaume Arnella i mossèn Joan Duran"*.

La imatge de la capella del Portal fou traslladada més tard, degut a la gran veneració en què se la tenia, a una nova capella que se li havia construït en l'ampliació de l'església parroquial. Fou una festa solemníssima, com ens diuen les *"Ordinacions"*: *"6 d'agost de 1623 - A llaor i glòria de Nostre Senyor Déu i de Nostra Senyora Santíssima de Gràcia, sia feta la translació de la sua imatge sots invocació de Nostra Senyora de Gràcia en la capella que novament és estada fabricada en la església parroquial"*.

Tot i aquest trasllat de la imatge el carrer continuà amb el nom que té encara avui: Nostra Senyora de Gràcia.

Un altre carrer que prengué el nom de la Barrumera fou l'actual carrer de

Sant Quirze. El primer nom que se li donà fou, però, el genèric de Raval Nou; nom que comprenia totes les cases que des de mitjan del segle XVI s'anaren edificant fora muralles i en el tros comprès entre el carrer de Sant Quirze i l'actual Plaça de Sant Roc.

Diversos són els documents que ens parlen del Raval Nou. Un del 1585 ens diu: *"lo Raval Nou, satis prop los stiradors"*. Els stiradors o estricadors, que es construïren el 1565 on avui hi ha el Teatre Principal, no eren ja terrenys de la Barrumera; les *"Ordinacions"* ens diuen que eren al camp d'en Marc.

Fou a darreries del segle XVI que es començà a edificar el que avui és carrer de Sant Quirze. Així llegim en un document de 1589: *"lo dit Joan Casali, mestre de cases, se obliga a fer una casa sobre un troç de terra situat fora los murs de la present vila junt lo camí dit de la Rulla, anomenat la Barrumera"*. Veiem en aquest document que no es parla encara de carrer, però sí de camí, cosa que fa suposar que aquesta devia ser una de les primeres cases del carrer. Poc més endavant en el temps ja el trobem com a carrer. Un document de 1600 ens parla de *"tota illa doma Antoni Duran sita in presenti villa Sabadell i extra muros in vico dicto la Barrumera als lo carrer de la Rulla"*. L'any 1609 ens apareix citat el nom de Sant Quirze: *"in vico vocato de Sant Quirze, olim de la Barrumera"*. I el 1616 un altre document ens li dona tres noms: *"en lo carrer de Sant Quirze, o Raval Nou, olim de la Barrumera"*. Aquesta és la darrera vegada que l'he trobat citat com a Raval Nou. Els altres noms de la Barrumera, de la Rulla o del Joc de la Rulla, i de Sant Quirze continuen citats diverses vegades.

Prevalgué, però, i encara és actual després de més de 350 anys, el nom de carrer de Sant Quirze.

MONISTROL
CINE FOTO

Fotografia - Cinema

Passeig de la Plaça Major, 4
SABADELL

MONISTROL

Passeig de la Plaça Major, 6
Telèfon 725 49 25
SABADELL

